

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра землеробства та гербології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан агробіологічного факультету

_____ Володимир ЗАВГОРОДНІЙ
“ _____ ” _____ 2026 р.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри землеробства та
гербології

Протокол № 10 від 20.05.2026 р.

Завідувач кафедри

_____ Семен ТАНЧИК

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП «Агрономія»

_____ Володимир МОКРІСНКО

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Органічне землеробство»**

Факультет Агробіологічний

Розробники:

Олександр ПАВЛОВ – доцент кафедри землеробства та гербології, к. с.-г. н.,
доцент

Київ – 2026

Опис навчальної дисципліни «Органічне землеробство»

Ця дисципліна присвячена органічному землеробству як формі стійкого сільського господарства, в основу якого покладено виробництво якісної та безпечної продукції, збереження навколишнього середовища та культурної спадщини. Вона розглядає ключові теоретичні основи органічного виробництва та практичні рекомендації щодо екологічно-безпечного, енергетично та економічно вигідного його ведення.

У результаті вивчення даної дисципліни студент отримає знання та вміння щодо: загальних принципів та теоретичних основ органічного землеробства; особливостей ґрунтозахисного обробітку ґрунту; системи удобрення та добрив дозволених в органічному землеробстві; проектування біологізованих сівозмін та використання проміжних посівів; використання біологічних препаратів у системі захисту культур від шкідливих організмів; оцінювання екологічної безпечності технологій вирощування сільськогосподарських культур та особливостей маркування й сертифікації органічної продукції.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	
Освітній ступінь	<i>бакалавр</i>
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	вбіркова за уподобанням студента
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	2
Форма контролю	<i>залік</i>
Показники навчальної дисципліни для денної форми здобуття вищої освіти	
Курс	4
Семестр	7
Лекційні заняття	<i>15 год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>15 год.</i>
Самостійна робота	<i>90 год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>2 год.</i>

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців уявлення щодо ключових теоретичних основ органічного виробництва та практичних навичок щодо екологічно, енергетично та економічно вигідного його ведення.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Денна форма						
	Тижні	усього	у тому числі				
л			п	лаб.	інд.	с. р.	
Змістовий модуль 1. Наукові основи органічного землеробства							
Тема 1. Наукові основи органічного землеробства та пріоритети, на яких воно базується	1-2	5	3	2	-	-	45
Тема 2. Нормативно-правова база органічного землеробства	3-4	4	2	2	-	-	
Тема 3. Переваги та застереження (недоліки) органічного землеробства	5	4	2	2	-	-	
Разом за змістовим модулем 1		58	7	6	-	-	45
Змістовий модуль 2. Проектування основних ланок органічної системи землеробства							
Тема 1. Проектування структури посівних площ та системи сівозмін за органічного землеробства	6-8	5	2	3	-	-	45
Тема 2. Розроблення системи обробітку ґрунту за органічного землеробства	9-12	5	2	3	-	-	
Тема 3. Розроблення системи захисту с.-г. культур та удобрення ґрунту за органічного землеробства	13-15	7	4	3	-	-	
Разом за змістовим модулем 2		62	8	9	-	-	45
Всього годин		120	15	15	-	-	90

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наукові основи органічного землеробства та пріоритети, на яких воно базується	3
2	Нормативно-правова база органічного землеробства	2
3	Переваги та застереження (недоліки) органічного землеробства	2
4	Особливості структури посівних площ за органічного землеробства. Роль сівозміни в органічному землеробстві. Розміщення основних с.-г. культур в сівозміні	2
5	Система обробітку ґрунту за органічного землеробства	2
6	Системи захисту с.-г. культур від шкідливих організмів за органічного землеробства. Удобрення ґрунту	5

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Проектування сівозмін за органічного землеробства	4
2	Розроблення системи обробітку ґрунту за органічного землеробства	4
3	Удобрення ґрунту за органічного землеробства	4
4	Засоби захисту с.-г. культур та мікробіологічні препарати в органічному землеробстві	3

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сертифікація та маркування органічної продукції в Україні та закордоном	45
2	Роль проміжних та бінарних посівів у органічному землеробстві. Місцеві органічні добрива, їх види, значення та застосування в альтернативних системах землеробства	45

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- захист лабораторних робіт;
- модульні тести;
- залік;
- екзамен;
- співбесіда.

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- метод командної роботи, мозкового штурму;
- самостійна робота (виконання завдань);

8. Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамен та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Наукові основи органічного землеробства		
П. р. 1. Проектування сівозмін за органічного землеробства	Розуміти теоретичні основи органічного виробництва. Знати нормативно-правову базу органічного землеробства та особливості сертифікації й маркування органічної продукції в Україні та за кордоном. Знати основні переваги та застереження (недоліки) органічного землеробства та враховувати їх за проектування органічної системи землеробства. Вміти проектувати економічно вигідну та науково обґрунтовану структуру посівних площ, систему сівозмін та обробітку ґрунту для органічного господарства.	30
П. р. 2. Розроблення системи обробітку ґрунту за органічного землеробства		30
Самостійна робота 1. Сертифікація та маркування органічної продукції в Україні та за кордоном		10
Модульна контрольна робота 1		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Проектування основних ланок органічної системи землеробства		
П. р. 3. Удобрення ґрунту за органічного землеробства	Знати особливості добрив та системи удобрення в органічному виробництві. Вміти розробляти ефективну систему удобрення ґрунту за органічного землеробства. Вміти розробляти ефективну систему захисту с.-г культур від шкідливих організмів за органічного землеробства та оцінювати екологічну безпеку технологій вирощування сільськогосподарських культур	30
П. р. 4. Засоби захисту с.-г культур та мікробіологічні препарати в органічному землеробстві		30
Самостійна робота 2. Роль проміжних та бінарних посівів у органічному землеробстві. Місцеві органічні добрива, їх види, значення та застосування в альтернативних системах землеробства		10
Модульна контрольна робота 2		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Залік	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{залік}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здають із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові покликання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=5175>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- Органічне землеробство : навчальний посібник / М. П. Косолап та ін. Київ : НУБіП України, 2025. 240 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Органічне землеробство : навчальний посібник / М. П. Косолап та ін. Київ : НУБіП України, 2025. 240 с.
2. Сільське господарство: сталі практики для продовольчої безпеки і досягнення кліматичних цілей. ГО «ДІКСІ ГРУП», 2025 <https://gto.dixigroup.org/assets/images/files/gto-agriculture-sectoral-study-2025.pdf>
3. Основи органічного рослинництва : навч. посіб. / В. Пиндус, О. Гуцаленко, С. Омельчук, Л. Василенко, С. Горбань. Київ : Науково-методичний центр ВФПО, 2022. 326 с.
4. Бегей С. В., Шувар І. А. Екологічне землеробство. Підручник. Львів: «Новий Світ–2000», 2020. 429 с.
5. Sarath Chandran, Unni M. R., Sabu Thomas. Organic Farming. Global Perspectives and Methods. 1st Edition – November 23, 2018. eBook ISBN: 9780128132739.
6. Research Institute of Organic Agriculture FiBL [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.fibl.org/en/>
7. Федерація органічного руху України. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://organic.com.ua/biblioteka/knigi/>
8. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
9. worldometers [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.worldometers.info/uk/>.

10. Інформаційне забезпечення у сфері технічного регулювання ДП "Укрметрестандарт" [Електронний ресурс]. 2019. – Режим доступу до ресурсу: <http://csm.kiev.ua/nd/nd.php?b=1>.

11. Інтернет-бібліотека Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.oecd-ilibrary.org/agriculture-and-food/data/oecd-agriculture-statistics_agr-data-en.

12. Продовольча та сільськогосподарська організація Об'єднаних націй (ФАО) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.fao.org/countryprofiles/index/ru/?iso3=UKR>.

13. Вовк В. Сертифікація органічного сільського господарства в Україні: сучасний стан, перспективи, стратегія на майбутнє [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.lol.org.ua/ukr/vegetables/showart.php?id=15634>.

14. Green Agro Solutions [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://greenas.org/webinars/>